

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok... — — — — — 8.— kor. Na pol roka... — — — — — 4.— „ <i>Jednotlivé číslo 16 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor: JÁN BARTOS, krajinský vyslanec Za vydavateľstvo zodpovedný: JÁN MOLNÁR, pápežský prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	--	--

Katolíckej Ľudovej Jednoty mimoriadne valné shromaždenie.

Katolícka Ľudová Jednota 5. októbra popoludní vo veľkej dvorane Svätoštefanského spolku vydržovala najprv zasadnutie správy a zatým mimoriadne valné shromaždenie, v ktorom predostretý bol návrh na zdvihnutie členovských poplatkov. Terajšie mimoriadne ťažké verejné pomery, na Katolícku Ľudovú Jednotu následkom zdrazenia administrácie a rozmnoženia potrebných prác, uvalily tak veľké hmotné starosti, ktorým jedine zodpovedným stupňovaním dôchodkových prameňov zodpovedať možno. Prevedenie veľkých rozmerov jej sociálneho a hospodárskeho programu, ako aj vydatná obrana katolíckeho ľudu v budúcnosti vyžadujú ešte väčšie hmotné prostriedky.

Toto preťažké rozpoloženie s úplným usrozmútením nahliadol oduševnený tábor Katolíckej Ľudovej Jednoty a jednohlasne prijal a uzavrel pozdvihnutie členovského poplatku. Na základe dôkladného odôvodnenia, ktoré predniesli: hlavný správca dr. Alexander Ernszt a krajinský vyslanec Karol Huszár, mimoriadne valné shromaždenie uzavrelo, že členovský poplatok s doterajšej 1., jednej koruny zdvihne na 4, štyri koruny. Vo valnom shromaždení prítomní, po viacerých, odôvodňujúcom prehovorení, nielen schvaľovali toto zdvihnutie, lež náklonní boli odhlasovať ešte aj väčšie zdvihnutie členovských poplatkov.

Táto obetivosť v prvom rade znakom je toho, že Katolícka Ľud. Jednota na celej čiare teší sa oprávnenému uznaniu o úplnej dôvere. Členovia ochotne hotoví sú poskytnúť jej všetky hmotné prostriedky, aby vo veľkej významnosti, spasonosnom jej účinkovaní a v nanajvyš dôležitej jej misii pokračovať mohla. Vo valnom shromaždení členovské poplatky zdvihajúcom, prítomných ku tomuto uzavretiu viedly zvlášte do teraz dosiahle veľké úspechy a utvorené spasonosné ustanovizne Katolíckej Ľudovej Jednoty. — O veľavýznamnom tomto shromaždení podávame nasledovnú stručnú zprávu:

Zasadnutie správy.

Správa Katolíckej Ľudovej Jednoty 5. októbra večer o 1/26. hodine vydržovala zasadnutie, v ktorom pojednávali záležitosť zdvihnutia členovských poplatkov. Zasadnutiu predsedal podpredseda Mik. Zboray a tajomník Karol Huszár odôvodnil predostretý návrh. Vyzdvihol zvlášte, že administrácia a vyhotovenie tlačiva pre členov o veľa viacej koštuje, ako donášajú členovské poplatky. Za tých časov, keď ustálené boli členovské poplatky, panovaly zcela inakšie pomery, odtedy ale rozpoloženie veľmi sa premenilo, zvlášte pod vojnou, Katolícka Ľudová Jednota teda musí sa starať o zakrytie potrebností terajšej doby.

Spravujúca rada navrhla, aby členovské poplatky zdvihnuté boli na 4 koruny. Správa prijala tento návrh a ustanovila, aby mimoriadnemu valnému shromaždeniu bol predostretý.

Priebeh mimoriadneho valného shromaždenia.

Ku mimoriadnemu valnému shromaždeniu v značnom počte prišli členovia Jednoty a vodcovia skupín. Medzi mnohými inými boli prítomní: titulárny biskup Anton Nemes, pápežský prälát dr. Alexander Giesswein a dr. Alexander Ernszt; Otto Kryvala, správca ústavu Regnum Marianum; Jozef Vass, správca kollegiuma sv. Imricha; krajinský vyslanec Ján Bartos, dr. Julius Moldoványi, dr. Franc Miklós, Julius Jalsovszky.

Dr. Mikuláš Zboray valné shromaždenie zahájil krátkou rečou, v ktorej udal cieľ shromaždenia. Karol Huszár, krajinský vyslanec, zatým návrh zdvihnutia poplatkov odôvodnil nasledovne:

Katolícka Ľudová Jednota veľké obnosy vydáva za zhotovenie tlačiva pre členov a na administráciu ku obrane katolíckeho ľudu. Cena papieru, tlače, výdavky zasielania spisov dosiahly neslýchanú výšku. Z príjmov doterajších členovských poplatkov tieto výdavky nemožno zakryť. Kalendár a mesačné spisy, ako zvlášte vážne prostriedky ku poučeniu a vzdelaniu ľudu, i ďalej treba vydávať.

Katolícka Ľudová Jednota ku ďalšiemu podporova-

niu verejných cieľov a ku veľkým jej prácam sociálnym prosí o väčšie obete. Doterajším jej účinkovaním zadovážila si právo ku tomu, aby jej žiadosť a prosbu ochotne vyplnil katolícky tábor. Katolícka ľudová Jednota hlboko chce siahnuť do nacionálneho života, do zápasov sociálnych a hospodárskych; z tejto príčiny potrebuje hmotné prostriedky. S deficitom nemožno blahonosne účinkovať. Navrhol, aby členovské poplatky zdvihnuté boli na 4 koruny. Valné shromáždenie hlučným éljen odpovedalo na Huszárovu reč.

Dr. Alexander *Ernst*, pápežský prälát, hl. správca Katolíckej ľudovej Jednoty, návrh na zdvihnutie členovských poplatkov odôvodnil nasledovne: Už v jarnom zasadnutí poukázal som na to, že Katolícka ľudová Jednota prišla do ťažkých okolností. Konjunktúra odtedy zmenila sa ku jej škode. Jestli v hmotnom ohľade chceme jej ku pomoci príspeť, treba nám voľačo vydatného urobiť. Mnoho sme sa zaoberali s touto otázkou a len po dlhom a dôkladnom uvažovaní odhodlali sme sa k tomu, že valnému shromáždeniu predostreme návrh na zdvihnutie členovských poplatkov. S deficitom nedá sa úspešne pracovať, bo sa tu nejedná o 10.000, lež o 100.000 korúnach. Katolícka ľudová Jednota len vtedy môže zodpovedať vznešeným jej úlohám, keď má k tomu potrebné prostriedky a vtedy ich aj statočne vyplní.

Dr. Alexander *Giesswein*, pápežský prälát ujal sa zatým slova a vysvetlil, že Katolíckej ľudovej Jednote otvorí treba nové pramene dôchodkov. Ku pokračovaniu v blahonosnom jej účinkovaní potrebuje ona viacej síl a viacej ľudu. Návrh ochotne prijme.

Z prítomných vodocov skupenín viaceni sa osvedčili, že zdvihnutie členovských poplatkov zcela je odôvodnené a oni ochotne odhlasujú ešte aj väčšie zdvihnutie poplatkov.

Predseda potom k hlasovaniu predostrel návrh, ktorý mimoriadne valné shromáždenie s oduševnením jednohlasne prijalo. S tým aj predseda zaključil mimoriadne valné shromáždenie.

Z krajinského zákonodarstva.

Vyhlásenie personálnej unie.

Ku zasadnutiu snemovne krajinských vyslancov v stredu, 16. okt. vydržiavanému prišiel každý v tom presvedčení, že očakávať možno veľkú politickú udalosť. A tak sa aj stalo. Hneď na začiatku zasadnutia hlásil sa ku slovu ministerpredseda Alexander *Wekerle* a v porozumení s korunou vyhlásil *personálnu uniu*. Toto je veľmi vážna a veľavýznamná udalosť v živote obyvateľstva uhorskej krajiny. Vyhlásenie personálnej unie znamená toľko, že Uhorsko, neodvislé od Rakúska, samostatne sa zariadi pod panovníckou berlou spoločného panovníka.

Pomer Uhorska ku Rakúsku sriadil XII. čl. zákona z roku 1867. znejúci o vyrovaní. Tento článok zákona bude teda revidovaný, aby sa Uhorsko tak v politickom,

ako aj v hospodárskom ohľade mohlo od Rakúska neodvislé zariadiť. A zviaza zásady uložené v zákonoch z roku 1848.

Ministerpredseda *Wekerle* po zahájení zasadnutia hlásil sa k slovu a vo svojej krátkej reči poukázuc na veľké svetové udalosti a na zmenené následkom týchto pomery, ako aj na tú okolnosť, že sa Rakúsko federalisticky zariaďuje, vyhlásil, že tieto premeny prirýchly uskutočnenie personálnej unie, na ktorej základ sa Uhorsko teraz postavilo. Takto odôvodnil ministerpredseda uskutočnenie personálnej unie, ktorá je potrebná tak z politickej sebaobrany, ako aj z hospodárskych záujmov štátu uhorského. Ale popri samostatnom zariadení v platnosti zostane I. a II. čl. zákona z r. 1723.

Ministerpredseda zmienil sa potom o *národnostnej otázke*. Veľmi vážnou úlohou je udržanie *celistvosti a jednoty štátu uhorského*, týmto cieľom spojiť treba všetky sily. V tomto rámci dobroprajne, priateľsky a spravodlivo má byť riešená *otázka národnostná*, národnosti obdržia individuálne práva. Ochotne vyhovieme žiadostiam národností, nakoľko to jednota a celistvosť štátu uhorského dovoli a v tomto ohľade chce vláda vyjednávať s národnosťami a podá snemu na toto potahujúce sa návrhy.

Pripomenul aj horvatskú otázku a vyslovil ochotu vlády potahom na revíziu XXX. čl. zákona z roku 1868. znejúceho o vyrovaní s Horvatskom.

Rečník nechce sa teraz zmieniť o podrobnostiach, ani by nebolo cieľuprimerané, keď by sme samostatné zariadenie previedli násilne, bez všetkého priechodu, ale treba porobiť potrebné prípravy ku samostatnému hospodárskemu zariadeniu a ku samostatnému sriadeniu zbranej moci. Týmto poriadkami posilníme náš verejný život. Ale toto môžeme docieľiť jedine tak, jestli sa tohto spojenými silami budeme domáhať.

Konečne vyzval politické strany, aby odhliadly od stranníckych záujmov aspoň kým pokoj nebude uzavretý a aby sa spojily nielen ku vyhláseniu, lež aj ku utvoreniu samostatnosti štátu uhorského.

Hlučný potlesk odznel v snemovni, keď ministerpredseda svoju reč skončil. Vyjmúc vyslancov *Károlyiho* strany, každý stál pod hlbokým dojmom tejto veľkej historickej udalosti.

Predseda snemu vzhľadom na veľký politický význam osvedčenia ministrapredseda navrhol, aby ku osvedčeniu mohli prehovoriť z rozličných strán. (Súhlas.)

Gróf *Michal Károlyi* ujmúc sa slova vyhlasuje, že s radosťou prijíma osvedčenie ministrapredseda, dla ktorého kráľ poveril ho vyhlásiť, že si chce stať na základ personálnej unie. Obáva sa, že je reč len o sľube. Dla ministrapredseda personálnu uniu nemožno rýchle uskutočniť, kdežto keď ju rýchle neuskutočnime, vtedy sme utratili aj pokoj. Personálna unia je preto potrebná už teraz, aby Uhorsko samostatne a nie spoločnými ministrami bolo zastúpené na vyjednávaní o pokoj. Kto ubezpečí ku príkladu o tom, že spoločný zahraničný minister za zachránenie Triestu nedá Sedmohradsko? Politika, ktorú vyznávali vyslanci druhého náhľadu, teraz

na celej čiare padla a z tohto treba stiahnuť konsekvencie. Keď aj naďalej budeme sledovať reakcionárnu politiku a pridržať sa Nemcov, ohrozíme celistvosť územia Uhorska. Treba sa postaviť na stanovisko prívržencov pokoja, musíme stáť na základe jednoty národov. On a jeho prívrženci stáli na tomto stanovisku už vtedy, keď ich pre toto obviňovali z vlastizrady.

Martin *Lovászy*: Chceme sa pomeriť s antantom! Vezmite v známosť, že nepotrebujeme nemecký spolok. Ráďte vziať v známosť, že sme priatelia antantu!

Ján *Vass*: Áno, sme priatelia antantu!

Na okamih tak sa zdalo, ako keby poznámku Lovászyho neboli počuli. Ale prv, než by Károlyi bol mohol ďalej rečníť, Henrik *Béla* zabehol na prostriedok zasadacej siene a skrikol na Lovászyho:

— Nielen teraz ste priatelia antantu. Vždy ste boli ich priateľmi! Preto sme prehrali vojnu!

Na toto v celej sieni nastal obrovský hluk. Vyslanci všetci povyskakovali s miest. Sieňou ozývaly sa výkriky:

— Platení priatelia antantu! Vlastizradný podliak! Practe sa von! Predali sa antantu! Sviňstvo! Pre nich sme prehrali vojnu!

Predseda za ustavičného hluku zasadnutie vyzdvihol, ale vyslanci nevzali v známosť, že predseda sa vzdialil. Hluk trval ďalej, v povetří dvíhaly sa päste, bitka zdala sa nevyhnutnou. Zrazu povstane minister stravovania knieža Windischgrätz s ministerského stolca a z plného hrdla kričí:

— Hanba a potupa! V deň vyhlásenia neodvislosti Uhorska! Dotiaľ si nesadnem do ministerského stolca, kým Károlyovci budú smieť sem vkročiť!

Všeobecný hluk konečne utíchol a predseda asi o hodinu znova zahájil zasadnutie. Vyslovil svoje úprimné poľutovanie nad urážlivými vyhláseniami Martina Lovászyho a Jána Vassa, voči ktorým snem nemôže iné urobiť, ako dvoch vyslancov upraviť pred immunitný výbor. Snem nato menovaných dvoch vyslancov upravil pred immunitný výbor.

Zatým gr. Michal *Károlyi* pokračoval v svojej reči: V záujme pokoja treba stvoriť celkom radikálny demokratický režim. Wekerleho nepovažuje za súčasť ku tomu. Treba uskutočniť najvšeobecnejšie rovnaké, tajné volebné právo. Treba robiť aj novú národnostnú politiku popri zachránení celistvosti územia Uhorska. Oznamuje, že jeho strana osnovala adresu na kráľa. Prosi snem, aby adresu Ján Hock mohol prečítať.

Snem to dovolil a Ján *Hock* prečítal návrh adresy Károlyiho neodvislej 48-ickej strany na jeho veličenstvo kráľa. V adrese, pozostávajúcej z 12-ich bodov, Károlyiho strana žiada prepustenie terajšej vlády a vymenovanie takej, ktorá pod berlou jeho veličenstva utvorí politicky, vojensky a hospodársky cele samostatné a od každého iného štátu cele neodvislé Uhorsko. Ďalej žiada, aby Uhorsko na vyjednávaniach o pokoj zastupoval osobite jedon štátnik; aby celistvosť Uhorska bola na vyjednávaniach úplne zabezpečená; aby sa previedlo

demokratisovanie krajiny a uvedené bolo všeobecné, rovnaké, tajné a aj na ženské rozprestrené volebné právo so spravедlivým podelením volebných okresov. Žiada sriadenie národnostnej otázky v duchu Wilsonovho návrhu, slobodu kultúrneho a hospodárskeho vývinu občanov nemaďarského jazyka a uplatňovanie ich reči v administrácii a výučbe; žiada zpäťvedenie slobody tlače a shromaždenia; základnú sociálnu a hospodársku politiku; zastavenie politického prenasledovania; zaopatrenie potrieb ľudu a zpäťprivezenie uhorského vojska zo zahraničia na obranu krajiny.

Zatým predseda oznámil, že Ondrej Ráth zaznačil návrh, aby predlohu o personálnej únii predostreli behom 15 dní.

Snem potom uzavrel, že svoje najbližšie zasadnutie bude vydržiavať v piatok, 18. októbra.

Nasledovala súrna interpellácia Ladislava *Fényesa* o zaopatrení krajiny. Fényes rečnil asi v tom tóne, ako gróf Michal Károlyi, medzi iným poznamenajúc, že vojaci nechcú ďalej bojovať, za čo ho predseda volal k poriadku. Aj Fényesova reč zavdala podnet ku hlučným výjavom. Interpellant konečne navrhol, aby vláda súrne dala popísať zásoby potravín v krajine.

Minister honvédstva barón Alexander *Szurmay*: Vyslanec Fényes odvážil sa tvrdiť, že naši vojaci nechcú bojovať. Nielen my, ktorí sme tu, lež aj celý svet, priateľ i nepriateľ jednako vie, že naša zbranná moc tak v minulosti, jak aj v terajšej svetovej vojne plnila a aj v budúcnosti verne svojej prisaha bude plniť svoju povinnosť. Hlboko by som urazil našu zbrannú silu, keby som sa pustil podvracať toto tvrdenie, obmedzujem sa teda len na to, aby som toto tvrdenie, čo urážlivé pre armádu čo najrozhodnejšie odmietol.

S tým sa zasadnutie skončilo popoludní o 3. hodine.

Snemovňa krajinských vyslancov 18. a 19. októbra pokračovala v zasadnutiach, v ktorých odzneli reči národnostných vyslancov o požiadavkách národnosti. Najbližšie zasadnutie snemovňa krajinských vyslancov vydržiavala 29. októbra.

Otázka pokoja.

Nová odpoveď Wilsona nemeckej vláde.

Na notu Nemecka v záležitosti prímeria 12. októbra upravenú na Wilsona, predsedu Spojených Štátov Se-

Do pozornosti kresťanských hospodárov.

Ludová hospodárska obchod tovaru prevádzajúca
uč. sp. Budapešť, IV., Ferenciek tere 4.

výhodne zasiela

každého druhu hospodárske stroje, sejačky, šrotačky
a d' olej, kolomaz, masť ku strojom a iné potrebnosti.

Za najvyššie ceny kúpi

vino, mäd, včelský vosk, ovocie, ovocnú pálenku,
zeleniny a zelené veci, vlnu a každého druhu plodiny.

Každý kresťanský hospodár teda vo vlastnom
záujme nech sa obráti ku vyš udanej firme!

vernej Ameriky, dľa oznámenia Reuterovej kancelárie z Washingtona, štátny sekretár Lansing 14. októbra popoludní dočasnému diplomatickému jednatelovi Švajciarska, zastupiteľovi nemeckých záujmov v Spojených štátoch, sdělil nasledovnú notu:

Pane! Odpovedajúc na sdelenie nemeckej vlády so 12. októbra, ktoré ste mi dnes odovzdali, mám šťastie požiadať vás odovzdať nasledovnú odpoveď:

Že terajšia nemecká vláda a veľká väčšina nemeckého ríšskeho snemu neobmedzene prijala punkty, ktoré predseda Spojených štátov sdělil vo svojom 8. januára r. 1918. na kongress upravenom odkaze a v nasledujúcich odkazoch, to oprávňuje predsedu k tomu, aby na sdelenie nemeckej vlády 5. a 12. októbra 1918. urobil otvorené a rovné osvedčenie. Objasniť treba okolnosť, že prevedenie vyprázdnenia a podmienky prímeria sú také veci, ktoré treba sveriť na rozsudok a radu vojenských radcov vlády Spojených štátov a vlád antantu a predseda pokladá si za povinnosť vyhlásiť, že vláda Spojených štátov nemôže prijať žiadne také sriadenie, ktoré nedá úplné a uspokojujúce garancie a záruku ohľadom vojenskej prevahy armády Spojených štátov a ich spojencov na bojišti.

Predseda dôveruje, že môže predpokladať, že aj vlády antantu tak rozsúdia a rozhodnú. Predseda za povinnosť si pokladá, aby dodal k tomuto, že ani vláda Spojených štátov, ani on sám nepovažuje za celkom isté, že vlády, s ktorými Spojené štáty čo vojnu vedúcimi stránkami sú v spolku, pristanú na poradu o prímerí dotiaľ, kým vojská Nemecka pokračujú vo svojich nezákonných a neľudských skutkoch, ktoré ešte nezanechali.

V tom istom čase, keď nemecká vláda podala vláde Spojených štátov návrh pokoja, jej podmorské lode zaoberaly sa s tým, že potopily tri osoby vezúce lode a nielen lode, lež i člny, v ktorých sa cestovatelia a osobníctvo lodí usilovalo prísť do bezpečnosti. Nemecké armády počas svojho núteného utahovania sa z Flandrie a Francúzska konajú také zúmyselné pustošenie, ktoré treba považovať za rovné urazenie pravidiel a zvykov civilisovaného válčenia. Mestá a dediny, ktoré nespustošia, vyplienia, ba často aj obyvateľov ozbijajú. Nemožno očakávať, že by proti Nemcom sdružené národy privolily na prímerie dotiaľ, kým Nemci pokračujú v neľudských skutkoch, zbíjaní a pustošení, na ktoré antantisti právom s hrúzou a s pobúrenou dušou hľadajú.

Aj to je potrebné, aby nenastalo nedorozumenie, aby predseda s veľkou dôraznosťou vyzval pozornosť nemeckej vlády na osnovu jednej z podmienok pokoja a na jej zrejmy úmysel, ktorú podmienku nemecká vláda teraz prijala. Tento punkt je v tom predsedovom odkaze, ktorý 4. júla tohto roku v Mount Vernone povedal. Tento punkt znie:

«Zničenie všetkej svevoľnej moci všade, ktorá samotná v tajnosti a dľa ľubovôle môže pomýliť pokoj, alebo keď ju teraz nemožno zničiť, treba ju znížiť na stupeň skutočnej malomocenosti a...» (nasledovná časť telegrammu je neúplná).

Moc, ktorá dosiaľ panovala nad nemeckým národom, je taká, aká je tu opísaná.

Nemecká vláda má spôsob, aby toto premenila. Vyššie spomenuté slová predsedu Wilsona prirodzene znamenajú jednu z podmienok, ktorú ešte pred pokojom treba splniť, keď nemecký ľud pokoj chce docieľiť vlastným skutkom.

Predseda považuje si za povinnosť vyhlásiť, že celé uskutočnenie pokoja dľa jeho náhľadu bude závisieť od rozhodnosti a záväzného rázu garancií, ktoré v tejto základnej otázke bude možno poskytnúť. Neodpustiteľné je, aby proti Nemecku sdružené vlády bezpochybné vedely, že s kým vyjednávajú.

Predseda pošle osobitú odpoveď cisárskej a kráľovskej vláde Rakúsko-Uhorska.

Prijmite, pane, opätovné prejavenie mojej vysokej úcty.
Robert Lansing.

Odpoveď nemeckej vlády Wilsonovi.

Na poslednú notu Wilsona nemecká vláda v nedeľu, 20. októbra poslala odpoveď, v ktorej zčiasťky prijíma Wilsonove podmienky, pri tom ale rozhodne ohradzuje sa proti miešaniu sa Wilsona do vnútorných záležitostí nemeckej ríše.

Wilsonova odpoveď rak.-uhorskej monarchii.

Na notu, ktorú rakúsko-uhorský spoločný zahraničný minister 4. októbra v záležitosti prímeria a pokoja poslal Wilsonovi, konečne a dosť neskoro prišla odpoveď, ktorá v krátkosti zneje, že:

Wilson zatiaľ nevyjednáva s monarchiou, zakiaľ ona neuzná úplnú neodvislosť Čechov a Juhoslovanov.

I z tohoto vidno, že Wilson jeho notami pretahuje vojnu. Amerika poslal do Európy poslala válečného vystrojenia v hodnote jednej miliardy 818,464,681 korún. Hrozný ošoh majú teda z vojny americkí miliardári, ktorých otrokom je Wilson, a preto pretahuje vojnu.

Udalosti svetovej vojny.

O udalostiach na bojištiach minulého týždňa z hlavných válečných stánov vydané boly nasledovné najnovšie úradné zprávy:

Talianske bojište. Oddelenia 163. tyrolského landšturmového bataillona od jazera Garda na západ odrazily jedon taliansky výpad. Aj ináče na viac miestach bola živá bojovná činnosť.

Balkánske bojište. V Albánii niet väčších bojov. Pozdĺž západnej Moravy a v údolí južnej Moravy srbské útoky sa zmariely.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom, Angličanom a Američanom. 18. októbra: Medzi Le Chateau a Oisou nepriateľove zopakované pokusy o prelomenie sa zmariely. Vo Flandrii od Lysu na sever a pri Aisne na oboch stranách Vouziéresu a od Grandpré na západ prudké útoky nepriateľa sme tiež odrazili.

Zprávy domáce.

Rozriešenie vládnej krízy.

V predošlom čísle spomenuli sme vypuknutie vládnej krízy. Ministerpredseda skutočne zadal demissiu jeho veličenstvu. Zadanú demissiu ale jeho veličenstvo kráľ neprijal a Wekerlemu a jeho vláde vyslovil úplnú dôveru. Týmto spôsobom rozriešená je kríza vlády.

Veľké shromaždenie kresť.-soc. ľudovej strany.

V nedeľu, 20. októbra kresťansko-sociálna ľudová strana v miestnostiach starej snemovne vydržovala v obrovskom počte navštívené shromaždenie, ktorému predsedal krajinský vyslanec Karol Huszár. Prepočetní prítomní hlučnými ováciami odpovedali na zaháječnú reč predsedajúceho, ako aj na reč, ktorú o korrupcii terajšieho systému povedal pápežský prälát Alexander Giesswein.

Veľké železničné nešťastie.

Bukureštsko-budapeštiansky rýchlik, ktorý sa v stredu, 9. októbra popoludní o 4. hodine pohol z Bukurešti do Budapešti, v blízkosti Piatra-Olt stihla strašná katastrofa. Rýchlik okolo polnoci na rumunskej pôde srútil sa do rieky Oltu. Dľa jednej zprávy zahynulo sto, dľa druhej dvesto ľudí. Mimo toho viac sto cestovateľov nabitého vlaku bolo ranené. O katastrofe prišla nasledovná podrobná zpráva:

Rýchlik sa v riadnom čase pohol v stredu (9. okt.) popoludní z Bukurešti. Mal dva rušne, potom nasledovali dva vozne tretej triedy pre urlaubovaných vojakov. V prvom sa viezli nemeckí, v druhom uhorskí a rakúski vojaci. Tieto vozne, ako vždy tak aj v stredu boli nabité. Na perrone a na chodbe vozňov stálo o mnoho viac vojakov, než koľko ich v oddeleniach vozňov sedelo. Za vozňami tretej triedy nasledovali vozne druhej triedy, potom vozne prvej a druhej triedy miešano.

Vlak šťastne prišiel do blízkosti Piatra-Oltu. Vtedy sa čas blížil už ku polnoci. V Rumunsku v posledné týždne boli veľmi veľké dážde, následkom ktorých sa rieka Olt veľmi rozvodnila. Voda celkom podmyla kolajnice tak, že v blízkosti mosta v úplnom smysle slova visely v povetrí. Ale voda podmyla aj piliere mosta, čo sa tým ľahšie mohlo stať, bo most svojho času vyhodili do povetria a ešte ho nemohli znova postaviť, lež uspokojili sa s tým, že ho podopierali stĺpmi.

Vodič predného rušňa rýchlika v tmavej noci nespozoroval nešťastie, preto nezastal pred podmytými kolajnicami. Ťažký rušeň svojou farchou roztisol podmyté kolajnice a bez šínov nabehol na most, ktorý sa poklátal a srútil sa. Dva rušne padly do rozvodnenej rieky, strhly so sebou aj dva vozne tretej triedy, v ktorých cestovali vojaci. Ostatné vozne sa odtrhly a ostaly stáť na násype.

Vodičovi predného rušňa podarilo sa dostať sa na breh. Sotva že bol von z rieky, parný kotál jeho rušňa

vybúšil. Cestovatelia dvoch vozňov, ktorí v okamžení nešťastia zväčša spali, zahynuli.

Jedon železničiar, ktorý s oršovským rýchlikom prišiel do Temešváru, o nešťastí rozpovedal, že mimo dvoch rušňov a dvoch vozňov tretej triedy srútily sa do rieky aj dva vozne druhej triedy, v ktorých boli dôstojníci a civilní cestovatelia. Následkom výhuchu kotla predného rušňa vozne sa zapálily a horely do poly vo vode zanorené. Vojaci a civilní cestovatelia, ktorí sa vedeli vyslobodiť zo spadnutých vozňov a ktorým rovnako hrozil oheň a voda, zápasili so studenými vlnami rieky. Železničiar a cestovatelia ostatných vozňov prichytili sa k ochrannej práci a sa im aj podarilo viac ľudí zachrániť. Aj takto zahynulo hodne vyše 100 osôb a počet ranených môže činiť asi dvakrát toľko.

Spoločné výdavky.

63 miliardov válečných trov.

Spoločné ministerstvá delegáciám predostrely dočasný spoločný rozpočet na dobu od 1. júla do 31. decembra r. 1918., taktiež účty o spoločných príjmoch a výdavkoch rozpočtových rokov 1914—1918.

Spoločné zahraničné ministerstvo r. 1914—1915. vydalo 48,031.294 kor. 97 hal., r. 1915—1916. vydalo 99,700.000 kor., r. 1916—1917. vydalo 123.670.397 kor. 62 hal., r. 1917—1918 ale už 161,066.767 kor. 64 hal.

Základné výdavky spoločnej armády vo všetkých štyroch rozpočtových rokoch činily rovnako po 485,184.415 korún, ale na zvláštny úver v prvom roku bolo treba 48,700.000 korún, v druhom 22,250.000 korún.

Výdavky na vojnu v štyroch rozpočtových rokoch činily: roku 1914—1915. súhrnom 9870,378.695 korún, roku 1915—1916. súhrnom 14342,800.000 korún, roku 1916—1917. súhrnom 17789,000.000 kor., r. 1917—1918. ale 17916,600.000 korún. Spoločná armáda teda za štyri roky vydala 62440,526.355 korún, válečné námorníctvo ale 1194,011.912 korún. Na spoločnú armádu a na válečné námorníctvo teda Rakúsko a Uhorsko za štyri roky vojny vydalo *tridsaťdesiat a pol miliarda korún.*

Spoločné ministerstvo financií pracovalo už so skromnejším rozpočtom, r. 1914—1915. začalo s rozpočtom 5 millionov korún a dnes jeho rozpočet čini 7 millionov korún. Spoločná účtovná stolica pred štyrmi rokmi stála 347.000, teraz 537.000 korún.

Keby vojna trvala do konca tohto roku, na spoločnú armádu vydalo by sa od 1. júla do 31. decembra roku 1918. ešte 12 miliardov, na válečné námorníctvo ale štvrt miliarda korún.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XXV. päťadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov.

CHYRNIK.

Knieža-primas chorľavie. Jeho Eminencia kardinál knieža-primas dr. Ján Csernoch na ceste do Prešporoku a do Skalice prechladol a ľahol si do postele. Vzľadom na španielsku nátku zavolali k nemu do Ostrihomu univerzitného profesora Kétlyho, ktorý upokojil okružie arcipastiera, že je reč len o pominuteľnom ľahšom prechladnutí a niet príčiny ku žiadnej obave. Stav knieža-primasa so dňa na deň sa zlepšuje.

Fundácia jágorského arcibiskupa. Jágorský arcibiskup Lud. Szmrecsányi s privolením jeho veličenstva kráľa zo základného majetku jágorského arcibiskupstva založil fundáciu jedon million korún cieľom napomáhania tých kňazov diecézy, ktorí zápasia s hmotnými starosťami. Arcibiskup túto fundáciu založil na pamiatku predprav, ktoré naše zákony jágorskému biskupovi zabezpečujú pri vychovávaní štvrtého syna kráľovho a práve preto fundáciu po štvrtom synovi kráľovom pomenoval fundáciou Karola Ludvika.

Hrdinská smrť. Poručík gr. Šimon Wimpffen, syn tajného radcu, člena domu veľmožov gr. Sigfrida Wimpffena, ťažko ranený dostal sa do talianskeho zajatia. O krátky čas zomrel, načo mrtvolu jeho uložili do baraku. Drevené stavisko ale zapálil granát, v ktorom spálila sa i mrtvola mladého grófa, ktorý nedávno doplnil 20. rok života svojho.

Mesto Prešporok vystaví novú plynovú fabriku trovami 12 millionov korún.

Prvé uhorské honvédske sanatorium. Na najkrásnejšom mieste Vysokých Tatier, v Matliaroch, pod samým Lomnickým štítom vystavili prvú modernú uhorskú zotavujúcu osadu pre mužstvo honvédstva.

Smelé ženy. Czeglédberczelský notár Alexander Harbuth nie veľmi prívetive zachádzal s obyvateľmi svojej obce. Nemohol vystáť zvláste ženy, ktoré dostávajú válečnú podporu. Dlho trpely ženy tyranské panovanie notára, ale konečne bolo im to predsa už primnoho a jedného dňa sišlo sa asi 40 žien, šly na ebečný dom, zbily tam notára a vyhnaly ho z obecného domu.

Drahé zeme v Báčke. V Szabadke v posledné dni za jedno jutro zeme sľúbili už 1015 korún árendy.

Učni-vrahovia. Z Nitry oznamujú: Vo Veľkých Topolčanoch vlni dvaja maloletí učni tretieho učňa, tiež maloletého, kamaráta menom Jána Mrázika hodili do rieky Nitry a po hlave ho s doskou dotiaľ bili, kým sa nešťastný chlapec neutopil. Mrtvolu zavraždeného učňa vylovili len v marci tohto roku, keď sa tí dvaja učni priznali, že kamaráta oni zavraždili, bo sa obávali, že zradí menšie ich krádeže. Nitrianska kráľ. súdna stolica v tieto dni odsúdila tých dvoch učňov-vrahov na šesť rokov do väzenia.

V trencianskej stolici zbožie tak ohľadom jakosti ako i množstva veľmi mnoho trpelo následko stáleho daždivého počasia, Kopaniny sú uspokojujúce. Úroda ovocia je priemerne dobrá.

Smrť z nepozornosti. Dňa 3. septembra železničný robotník Ján Durdják z domu Jána Fedora v Batizovciach (Spiš) odniesol zbraň, o ktorej nevedel, že je nabitá. Na ceste k domovu stretol sa s úradným sluhom Jánom Rusznyákom, na ktorého zo smiechu namieril zbraň, ktorá vypálila a výstrel tak nešťastne trafil Rusznáka, že ešte v ten istý deň zomrel.

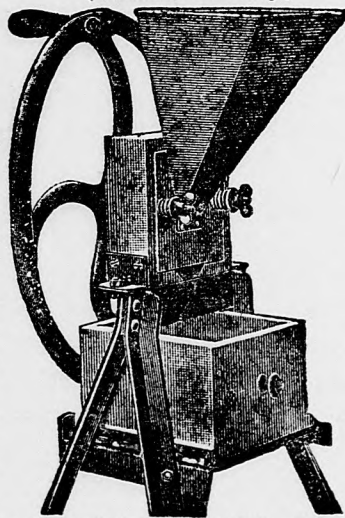
Prázdne hniezdo. Do obce Mosonszentjános prišiel v tieto dni válečnú službu konajúci Peter Waldherr na niekoľko dní na uraub. Keď vstúpil do domu svojho, našiel svoje deti v izbe plakať a kričať. Opýtal sa ich, že kde je matka. Deti nemohly mu dať žiadneho vysvetlenia. Prekatal celý dom, vyzvedal sa u susedov, ale všetko darmo. Žena zmizla bez stopy. Na druhý deň ráno prišiel lesný strážca a oznámil mu, že našiel nešťastnú ženu obesenú na strome. Nešťastný skutok svoj spáchala zo zúfalstva, bo nemala z čoho žiť. Nešťastné deti predbežne opatruje obecné predstavenstvo, bo otec musel už narukovať.

Blázon peňazí. Z Mármaroszigetu oznamujú: Bereznanský zobrák Štefan Kurucz počas vojny našobral toľko peňazí, že si nadobudol dom aj kravu. Tento dobrobyt chudobnému človekovi spôsobil toľko radosti, že sa zblaznel a skočil do rieky Nagyág. Mrtvolu jeho vylovili o dva dni.

Smutné znovavidenie. Bukovin Vujkovics v tieto dni navrátil sa z dlhého zajatia. Lež doma neočakávalo ho radostné privítanie, ale smutné prekvapenie. Keď do domu svojho vstúpil, našiel svoju manželku v dôvernom priateľstve s jedným Rusom. V svojej rozhorčenosti chytil svoju manželku, zavlíkol ju ku studni a hodil do nej. Pritom privolával jej: «Počkaj len, hneď príde za tebou i Rus!» Lež Rus medzitým ušiel. Vujkovicsa odsúdili na tri roky do áreštu, lež segedinská kráľ. tabula znížila mu pokutu na poldruha roka.

Ručný mlýn zbožia.

(Zákomom chránený.)

Pôvodný ručný mlýn zbožia v pevnom dubovom alebo železnom zaobalení s preduruz-gáčom a valcom veľmi sa hodí ku každému druhu zbožia fajnovému aleťo hrubšiemu mletiu, jednoducheho, lež veľmi trvácneho vyhotovenia s melúcou priatnou ku zameneniu z hustej hmoty a pri najsilnejšom upotiebovaní skoro niet k zpusťošeniu. 4. čísla vzorka k ručnému hnatiu pre male obvody 160.— K. 5. čísla vzorka s kolešom ku ručnému hnatiu pre väčšie obvody 200.— K. 6. čísla vzorka s kolešom k hnatiu 240.— K. Náhradné melúce platne kus po 8.— kor. mass vne podstavce z dreva alebo zo železa s hřokom 80.— K. osobitne.

Zasietanie z Viedne pri voprednom doposlani 20.— K., ostatok prijma sa s pošťovou dobierkou. Hlavú zastupiteľstvo:

Max Böhnell, Wien, IV. Margaretensirasse 27. Abt.

Odpredavateľom prospekty zdarma.

Cholera už prestala v Carihrade, hlavnom meste Turecka.

Notár, ktorý kšeftoval s válečnými podporami. Sajóudvarhelyský notár Ján Ravasz veľmi pomaly alebo vôbec neudeloval válečné podpory. Trebárs sú notári povinní chytro a bezplatne oprávneným udeľovať válečné podpory, málo dbal o to Ján Ravasz a len tak bol náchylný doručiť ženám podporu, keď mu rozličné služby konaly a dary dávaly. Jedna musela priniesť drevo, druhá seno, iné zase maslo a masť. Notár vďačne prijal i víno, pálenku, ovocie a podobné veci. Ktoré neboly vstave také dary dávať, tie zadarmo musely pracovať na poli a v dome notára. Za istý čas trpely ženy túto nespravnosť notára, keď ale už toho primnoho bolo, oznámily ho. Súdna stolica uznala žaloby žien za pravdivé a odsúdila notára na dva mesiace do väzenia.

Hrdinská smrť. Segedinský honvédske podplukovník E. Berdenich následkom granátovej strelby hrdinskou smrťou zomrel na talianskom bojišti. Hrdinský podplukovník pri dobíjaní Przemyslu dostal sa do ruského zajatia, odkiaľ sa mu preoblečenému za podomového žida podarilo ujsť.

Vyhnanie židov z Fínska. Fínska vláda vydala rozkaz, v smysle ktorého židia, ako cudzinci, do 30. sept. povinní boli opustiť krajinu. Vláda nariadila obecným vrchnostam, aby po 30. septembri nedali židom potraviny.

Z jedného sociálneho programu. V sociálnom programme hamburgského občianstva nachádza sa tá požiadavka, aby židovské deti vykázané byly zo škôl, aby sa pre nich vystavila osobitná škola, v úradoch nesmú sa upotrebiť židia, šakterovanie má byť zakázané.

Retiazky na ohlávkku 7 K.

Retiazky pre lichvu s patent strunou strednej jakosti 11 korún 50 halierov, silnej doroby. Trovy doposlania a zaobalenia týkajú sa objednávateľa. K objednávaniu pri voprednom zaslaní peňazí alebo s poštovou dobierekou.

LENDVAI MÓR vývozný dom,
Budapest, VII., Kertész-utca 43.

REUMA

pakostnicu, lámkku a každého druhu, z prechladnutia poc ádzajúcu boľasť najistejšie hojí:

„BALZSAM“-kenöcs

(Balzamová masť).

Malý tegel 6 K, veľký tegel 10 K.
Výlučiek dostaniu u dorábatela

Gerö Sándor

lekárnik,

Nagykörös 40.

Sorbl'avost'

Svrbi?

svrab, prašnu najrychlejšodstraňuje dr. E. Flesch-a povodná, zákonom chránená

„SKABOFORM“-masť

Nešpiní, nemá žiadneho zápachu. Tegel na prábu K 4.—, veľký tegel K 6.—, rodinná dávka K 15.—. Adresa objednania: dr. E. Flescha Korona lekárnik Győr. Pozorujme na Skaboform známku ochrany.

Prostriedok ku rasteniu vlasov,

akého ešte nebolo. Behom krátkeho času narastú od neho bujné vlasv a prekazi výpadúvanie vlasov, ochrani pred včasným ošedivením, behom mesiaca skvelý výsedok. Cena 15 a 20 K. Poštové trovy 1.60 K.

BOTAR C. REGINA, Budapest, Erzsébet-körut 34.

8 halierov

(za jednu dopisničku) stojí Vas mój cennik, ktorý na žiadosť bezplatne pošle Vám **Ján Konrad**, cis. a kráf. dvorný zásielca **Brux 1816**, číslo (Čechy). Moderné 14 kar. zlaté zaušnice: K 70, 80, 90, 14 kar. zlaté písnice s barvisým kameňom: K 60, 70 s diamantom K 80, 90, 100 s brilliantami K 120 150, 200. 14 kar. zlaté naručnice: K 200, 250, 14 kar. zlaté náhrd. Inice (kolliers): K 80, 90 s oveskom K 100, 120, 150. Všetky sklad zlatého a strieborného tovaru každého druhu zasielanie s poštovou dobierekou alebo pri voprednom doposlaní obnosu. Záměna povolená alebo návrat peňazí.

Bezplatne

dostane každý na žiadosť mój cennik strieborného, zlatého tovaru a hudobných nástrojov. Husle po K 40, 45, 55 a v. Dobré harmoniky K 45, 60, 80. 2 radov viedenské harmoniky K 120, 140. 3 radov harmoniky K 300, 400 a v. Záměna alebo návrat obnosu. Zasiela s poštovou dobierekou alebo pri voprednom doposlaní peňazí vývozný dom **Ján Konrad**, cis. a kráf. dvorný zásielca **Brux 1817**, číslo (Čechy).

Oznamy prijima administrácia

„Krest'ana“-a
Budapest, Szentkirályi-u. 28

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dlžky **LOREY VLASMI**, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masťi. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierekou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Bez karotky k dostaniu

z mné domové topánky k šnorovaniu s gummy podešvou a s ochranou podešvy 31 K 20 hal., tiež s vysokými sárkami 47 K 20 hal., ďalej z patent žiniek shotovené znamenité topánky tennis a telociku - gummy podešvami Ženské papuče 10 a 11 korún. Nezodpovedné zpiatky vezmem.

Schäfer Miksa Budapest I. ker., Döbrentei-tér 4.

Chorí na plúca

Suchotinári, chorí na plúca, zadychčivi, žltavníci, nevládni, bezkrvní!

Tu je konečne prostriedok, ktorý pri vyš udaných chorobách naju-pšnej upotrebiť možno a to je

Vértés lekárnik Vasmész-szörp.

Železno vápenný sirup. Vyš udaný prostriedok pri viac ako stotíc chorých ako znamenitý sa dokazal a pri bore spomenutých chorobách odporúčajú ho najchýrnejši učári a lekári. Upotreujú ho aj pri somárskom kašle, anglickej chorobe, pluvaní krvi, schudnutí, ženských vedu-hoch, v stave slabosti a vysilenia. Prijemno jeho chuťon a bezap achnostou zo ľpovie i najhák ivejšej chutke preto i deti radi ho užívajú. Vojáci, ktorí vysilenia a porúčanými nervami s bojišta, richádzajú s úľubou upotreujú ho ku posilneniu ich sústavy následkom válečného unávenia oslabnutej a ku zptázadovávaniu poruchaného ich zdravia. Cena je inej flašky franko K 12.10, ku úplnej kúre riadne potrebných 4 flašiek cena K 32.10 franko.

K dostaniu v „Sas“-lekárni **Vértés Lajosa Lugos, číslo 13.**

1912/1910.

Odporúčam

bez zaviazanosti.

Modrý kamenček 98% 1 kg.	Kor.	17.—
Medenný sirkový prach, obsahuje 12% mede 61% sirky 1 kg.		28.—
Sirkové listy (Einschlag) žlté, 1 kg. asi 100 listov 1 kg.		38.—
Sirkové listy (Einschlag) na juta prima tkanine 1 kg.		42.—
Sirkový štanglik po kusoch a sirkový prach 1 kg.		38.—
Perocid 45% 2 kg. zodpovedajú 1 kg. medenného kamenčoka 1 kg.	5.36	
Té (čaj pravý nie náhradný) 1 škatuľka 130 listov po 120 hal.	120.—	
Té (čaj pravý nie náhradný) 1 škatuľka 130 listov po 150 hal.	150.—	
Koreníe v zrnkách a drvené 1 škatuľka 130 listov po 100 hal.	100.—	
Koreníe v zrnkách a drvené 1 škatuľka 130 listov po 120 hal.	120.—	
Škorica drvená 1 škatuľka 130 listov po 100 hal.	100.—	
Škorica drvená 1 škatuľka 130 listov po 120 hal.	120.—	
Šefran I. 1 škatuľka 130 listov po 60 hal.	60.—	
Šefran I. 1 škatuľka 130 listov po 80 hal.	80.—	
Hrebičkové koreníe drvené 1 škatuľka 130 listov po 60 hal.	60.—	
Hrebičky celé a drvené 1 škatuľka 130 listov po 60 hal.	60.—	
Rastec (kmín) 1 škatuľka 130 listov po 40 hal.	40.—	
Rastec (kmín) 1 škatuľka 130 listov po 60 hal.	60.—	
Citronová náhrada 1 škatuľka 130 listov po 60 hal.	60.—	
Prach do pečiva 1 škatuľka 130 listov po 50 hal.	50.—	
Farba na šaty Berlínska, 3 ruže a 3 Tekla v každej farbe 100 listov	40.—	
Silvia prostriedok ku praniu 1/2 kg. škatuľka 1 škatuľka	1.—	
«Jvó» náhradný prostriedok mydla 1 kus	1.—	
Krém na topánky Ottoman 2., 1 det.	12.—	
Krém na topánky Ottoman 5., 1 det.	20.—	
Krém na topánky Ottoman 100., 1 det.	40.—	
«Lurion» krém na topánky vosk (z 1 kusa v domovine možno shtovíť 1/4 kg. I. krému na topánky) s úpravou upotrebenia 2 kor. k odpredaju, 1 škatuľka 70 kusov	105.—	
Náter k dosiahnutiu lesku (János víťaz) 1 kg.	4.80	
Octová kyselina, vinokamenná 80—85% ová (Calderonský grád) 12—14 krát možno preriediť s 1 litrovou fľašou	40.—	
Náhrada čaju pravého 1 litra fľaška	28.—	
Náhrada čaju sladnená 1 litra fľaška	56.—	
Polievkové koc y Anker alebo Gráf 1000 kusov	36.—	
«Ozon» polievkové kocky à la Bergmann 100 kusov	24.—	
Ceresin kahanček v pohárku, horí 24—30 hodín, 100 kusov	320.—	
Ceresin kahanček bez pokárka horí asi 24 hodín, 100 kusov	280.—	
«Denaturin» tvrdý denaturovaný špiritus 1 škatuľka	320.—	
«Piról» ku čisteniu kovu,		
číslo 1 2 3 4 5		
Kor. —80 1.50 2.60 3.70 5.50		

Aj v poštových balikoch zasiela

Stam Henrik

fűszer és gyarmatáru nagykereskedő
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 6/8.
Telefon József 52-0.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponač stroj najdokonalejšie možno regulovať. Labkej práceschopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 120 korún, s prípravou na nohy 160 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

IMRICH TÓTH, Jászalsószentgyörgy

Pri objednaní prosím zreteľne udat adresu a železničnú stanicu.

Zázračné šijace šidla len K 5.—

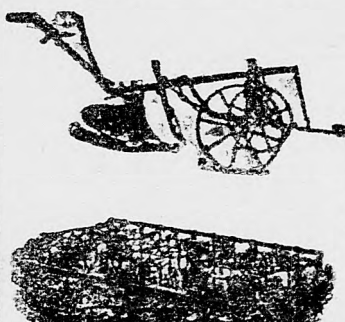
Sodu k vareniu
mydla, sódu ku praniu šiat, sirkový kamený prach, ocot k jedlám treba si objednať v Gaál korenárskom obchode József-u. 54. 191

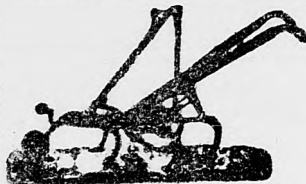
Šije najrychlej šteppštichy ako sijací stroj. Najlepší vynález, ktorým každý predmet z kože, roztrhané topánky, košské náradia, pokrovce, vrecia atď. sám si opraviť môže. Každému nevyhnutne potrebné. Záruka upotrebitelnosti. Cena komplet šijaceho stroja s cverkami, so 4 rôznymi hlami a s úpravou upotrebenia, kus po K. 5.— — 8 kusy K 14.50. Zasiela s poštovou dobiereku M. Swoboda Wien, III, 2, Hiessgasse 13. B.

Najlacnejší a najlepší prameň

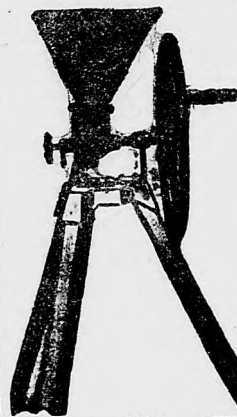
JOZEF MAROSI a Syn Esztergom 15.

strojov a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo skladu zasiela zvláštnej jakosti ocelový pluh za 295.—, dvojitý pluh za 530. K, Juro americkú koňskú motyku za 340.— K. (prevádza 5 ľudí robotu), zvláštnu bránu s uhlami želom okuvanými za 250.— K. «Merkur» ručný šroták za 110.— K. Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma. — Pri objednaní prosíme poslať 40 K závdavok.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu obilie somleť môže Obrovskej schopnosti roboty.

Bezodkladne k lífrovaniu. Cena K. 150.

Tenistý stroj k prípraveniu na stól alebo postavec bez nôh K 120, menší k domácejmu upotrebeniu K 80. Objednania prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj 10.— K závdavok.

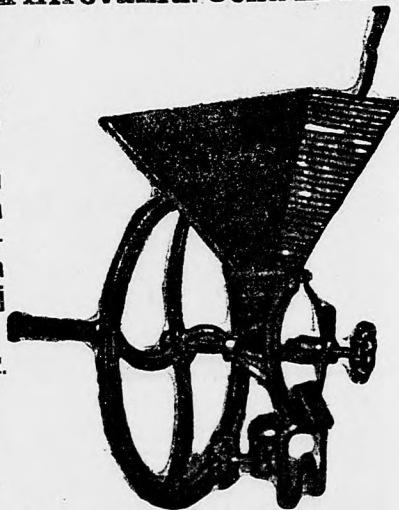
K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať.

Výlučná adresa objednania:

PAVEL SOHR

Somogyzil 35.

fabričný sklad ocelového tovaru.

Železničnú stanicu objednávateľa treba udat.